

cele mai bune practici, pentru a se obține un climat de justiție sigur și modern.

Referințe bibliografice

1. Mihail Albici. *Justiția restaurativă*. În: Revista Palatul de Justiție, nr. 1, 2014.

2. Livia Sumănar. *Unele aspecte privind implementarea modelului justiției restaurative pe plan internațional și național*. În: Analele Universității de Vest din Timișoara, Seria Drept, nr. 1, 2013.

3. Pașcu Andrei. *Justiție restaurativă*. În: Revista de Știință Penitenciară, nr. 3, 2000.

4. Institutul Național de Criminologie. *Programe de justiție restaurativă în lumea contemporană (Analiză documentară)*, 2005, www.criminologie.ro.

5. Howard Zehr. *Changing Lenses*. Herald Press, Scottdale, Pennsylvania Waterloo, Ontario, Third edition, 2005.

6. G. Varona. *Criterii de evaluare în justiția restaurativă. Analize comparative și internaționale*. În: Cartea rezumatelor Congresului Societății Spaniole de Victimologie – cunoașterea, recunoașterea și vindecarea victimelor. Donostia-San Sebastián, 2007.

7. Bangkok Declaration, Synergies and Responses: *Strategic Alliances in Crime Prevention and Criminal Justice* (plasată pe pagina web a Organizației Națiunilor Unite: www.unodc.org.).

8. Salvador Declaration on Comprehensive Strategies for Global Challenges: *Crime Prevention and Criminal Justice Systems and Their Development in a Changing World* (plasată pe pagina web a Organizației Națiunilor Unite: www.unodc.org.).

9. *Legea Republicii Moldova cu privire la mediere* nr. 134-XVI din 14.06.2007.

10. Dolea I., Zaharia V., Beldiga C. *Medierea penală. Ghid pentru ofiterii de urmărire penală*.

Chișinău, 2009.

REFLECȚII ASUPRA LATURII OBIECTIVE A INFRAȚIUNII DE DENUNȚARE FALSĂ

Anastasia GÎRLEA,
doctorandă

SUMMARY

Delineation of false denunciation, false statements and invalid translation of other related crimes in order to determine the penalty is extremely important to delineate false denunciation, false statements, false statements and inaccurate translation of other crimes that threaten to justice.

REZUMAT

Rezumat delimitarea denunțării false, declarației mincinoase, concluziei false și traducerii incorecte de alte infracțiuni conexe În scopul individualizării pedepsei este extrem de important de a delimita delimitarea denunțării false, declarației mincinoase, concluziei false și traducerii incorecte de alte infracțiuni care atențază la justiție.

Introducere. Latura obiectivă a componentei de infracțiune reprezintă caracteristica semnelor exterioare a faptei respective. Infracțiunea întotdeauna constituie o reflectare a voinței omului, o exteriorizare a intențiilor și scopurilor acestuia. Convingerile și gândurile persoanei, oricât de condamnabile și reproșabile ar fi, dacă nu sînt materializate în fapte, nu trag după sine răspunderea penală. Latura obiectivă a diferitelor infracțiuni este variată: în unele cazuri ea se exprimă numai prin faptă, altele presupune survenirea anumitor consecințe socialmente periculoase și, în acest sens, survine și legătura causală dintre faptă și consecințe.

Scopul principal al articolului constă în efectuarea unei cercetări științifice – cu imanente implicații în legislația penală, doctrina penală și practica judiciară – a problemelor teoretice și aplicative privind specificul laturii obiective a infracțiunii de denunțare falsă și în oferirea de soluții concludente referitor la acest subiect, inclusiv cu caracter de lege ferenda.

Metode utilizate și materiale aplicate. Pentru realizarea scopului propus, au fost utilizate metoda logică, metoda istorică, metoda com-

parativă, metoda gramaticală etc.. Investigația efectuată se bazează pe studierea doctrinei dreptului penal, a legislației și practicii judiciare în domeniu. În cercetarea realizată s-a ținut cont mai cu seamă de legislația Republicii Moldova, dar și a altor state, cum ar fi România și Federația Rusă.

Rezultate obținute și discuții.

Fapta constituie un semn obligatoriu al laturii obiective a oricărei infracțiuni, iar consecințele, legătura causală, timpul, locul, modul comiterii infracțiunii sînt semne facultative. În baza acestei deosebiri este fundamentată clasificarea componentelor de infracțiune în dreptul penal în *materiale și formale* [1]. Legea nu leagă răspunderea penală pentru denunțarea falsă, declarația mincinoasă, concluzia falsă și traducerea incorectă de survenirea anumitor consecințe. Însuși faptul denunțării false, declarației mincinoase, concluziei false și al traducerii incorecte include în sine componenta unei infracțiuni terminate, consumate, indiferent de faptul dacă au survenit ca urmare anumite consecințe (de exemplu, tragerea la răspundere penală sau condamnarea unei persoane) sau nu. Este evident că aceasta nu presupune

că survenirea consecințelor socialmente periculoase în rezultatul faptelor săvârșite va rămâne în afara atenției organelor de drept. Ele urmează a fi luate în calcul de instanța de judecată la aplicarea măsurii de pedeapsă celui vinovat. Latura obiectivă a componentelor de infracțiune examinate se deosebește esențial. Din acest considerent, cu luarea în considerație a specificului laturii obiective a denunțării false, declarației mincinoase, concluziei false și a traducerii incorecte, ne vom expune în privința fiecărei dintre aceste infracțiuni în parte.

Infracțiune de denunțare falsă poate fi comisă de orice persoană și ea este incriminată în majoritatea sistemelor judiciare penale europene. Rațiunea incriminării acestei fapte este aceea de a evita desfășurarea unei proceduri penale împotriva unei persoane nevinovate, cunoscute fiind efectele negative afiș asupra celui cercetat, cât și asupra credibilității sistemului judiciar dacă ulterior se constată că s-au desfășurat proceduri penale împotriva unei persoane fără un temei în realitatea faptică sau în cea juridic penală. Pentru ca fapta să fie tipică, latura obiectivă trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

1) să existe o acțiune de învinuire mincinoasă. Caracterul mincinos rezultă în mod direct fie din împrejurarea că fapta nu există, fie că ea nu a fost săvârșită de cel împotriva căruia se depune plîngerea sau denunțul;

2) învinuirea să se facă prin plîngere sau denunț. Aceste noțiuni trebuie înțelese în sens procedural;

3) învinuirea să fie făcută împotriva unei persoane determinate. Dacă plîngerea se face *in rem*, atunci nu există o faptă tipică de denunțare calomnioasă, avînd în vedere că desfășurarea unei proceduri împotriva unei anumite persoane este consecința exclusivă a organelor

judiciare care au instrumentat acea plîngere depusă *in rem*;

4) învinuirea să se refere la săvîrșirea unei infracțiuni. Nu este necesară o încadrare juridică riguroasă și exactă, ci doar ca fapta descrisă în plîngere sau denunț să aibă apartenența tipicității unei infracțiuni [2].

Această poziție este susținută și de savantul moldovean Gheorghe Ulianovschi, care menționează: „Pentru ca acțiunea de învinuire să constituie elementul material al infracțiunii analizate, trebuie ca să îndeplinească următoarele cerințe: a) prima cerință este ca acțiunea de învinuire trebuie să fie mincinoasă, adică acuzarea să nu corespundă adevărului; b) a doua condiție este ca învinuirea mincinoasă să fie făcută prin denunț sau plîngere; c) a treia cerință este ca învinuirea mincinoasă să se refere în mod obligatoriu la săvîrșirea unei infracțiuni; d) a patra condiție este ca învinuirea mincinoasă să prevadă săvîrșirea unei infracțiuni de către o anumită persoană. Dacă învinuirea mincinoasă nu se referă la o persoană concretă, nu este denunțare calomnioasă [3].

Dacă e să ne pronunțăm nemijlocit asupra modului de realizare a actului de denunțare, apoi ținem să menționăm că prin denunțarea *săvîrșirii unei infracțiuni*, în viziunea savantului român Eugen-Cristian Grigore se înțelege „denunțarea săvîrșirii oricăreia dintre faptele pe care legea le pedepsește ca infracțiune consumată sau în faza de tentativă, precum și denunțarea participării la comiterea acestora nu numai a autorilor ci și a instigatorilor și complicilor” [4]. Noțiunea de *denunț* în sensul care ne interesează presupune „o semnalare către o autoritate a unei infracțiuni” [5]. Cu toate că din punct de vedere etic această noțiune are un conținut negativ, în realitate, însă, ea nu conține ceva respingător, de-

oarece această semnalare, comunicare se poate referi și la fapte care au fost săvârșite de cineva anume în realitate. Îndeosebi, această „denunțare” poate fi social utilă atunci cînd, de exemplu, comunicarea despre pregătirea unei infracțiuni sau despre săvîrșirea ei a contribuit la preîntîmpinarea acesteia sau a fost de folos în vederea identificării infractorului [6].

Din punct de vedere al laturii obiective denunțarea falsă se exprimă în comunicarea datelor care nu corespund realității. Acestea trebuie să fie date referitoare la un infracțiune concretă, săvîrșită. De aceea nu poate fi considerată în calitate de denunț fals comunicarea făcută într-o formă generală precum că într-o anumită localitate, într-un anumit raion s-ar fi comis o infracțiune fără a expune anumite fapte concrete [7]. Dacă în momentul denunțării false conținut al acesteia îl constituia fapta prevăzută la acea perioadă de către legea penală, iar ulterior ea a fost decriminalizată, atunci, conform opiniei noastre, aceasta presupune, totodată, dicriminalizarea simultană și a denunțării false, adică răspunderea pentru ea este exclusă în baza art. 10 Cod penal al Republicii Moldova. Dispoziția art. 311 din Codul penal al Republicii Moldova nu conține o descriere minuțioasă și detaliată a semnelor laturii obiective a denunțării false. Caracterizarea semnelor laturii obiective a acestei componente de infracțiune poate fi realizată în baza analizei științifice a conținutului acestei norme și a practicii aplicării ei.

Denunțarea falsă este prevăzută în două variante de incriminare: una *simplă*, varianta-tip, adică denunțarea propriu-zisă sau explicită, constînd din învinuirea mincinoasă făcută prin denunț cu privire la săvîrșirea unei anumite infracțiuni de către o anumită persoană (art. 311, alin. 1 Cod penal al Republicii

Moldova) și o variantă *agravată*, adică denunțarea falsă asimilată sau implicită. În ambele variante ale normei de incriminare examinate, caracterul comun al elementului material este falsa informație (falsa *notitia criminis*) dată despre infracțiune, alterarea adevărului [8].

În varianta-tip, elementul material constă în acțiunea de învinuire mincinoasă. Acțiunea de *a învinui* înseamnă a afirma, a declara că o persoană a săvârșit sau a participat la săvârșirea unei infracțiuni. Învinuirea trebuie să fie adusă numai prin denunț sau plîngere. Învinuirea adusă altfel nu realizează elementul material al denunțării false; de exemplu, învinuirea făcută cu ocazia unui interogatoriu luat unui inculpat sau cu ocazia audierii unui martor de către un organ judiciar; în aceste cazuri, afirmațiile mincinoase pot constitui temei pentru introducerea unei acțiuni civile avînd ca obiect obligarea pîrîtului la plata unor daune sau pentru tragerea la răspundere penală pentru mărturie mincinoasă.

În varianta asimilată, elementul material al incriminării se poate realiza alternativ, fie prin învinuirea de săvîrșire a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, fie săvîrșită din interes material sau fie însoțită de crearea artificială a probelor acuzatoare.

În literatura de specialitate este unanim recunoscută părerea că, din punct de vedere al laturii obiective, denunțarea falsă constă în comunicarea organului de urmărire penală sau persoanelor cu funcții de răspundere care sînt în drept de a porni urmărirea penală a datelor vădit false, care conțin informații necorespunzătoare despre pregătirea în vederea săvîrșirii sau săvîrșirea de către o persoană a unei fapte ce nimereste sub incidența legii penale.

Prima întrebare care apare în legătură cu analiza laturii obiective a acestei componente de infracțiune

este: are oare importanță pentru răspunderea penală faptul căruia organ i se comunică, i se prezintă informațiile cu bună-știință false referitor la săvîrșirea infracțiunii? În literatura științifică de profil nu găsim o părere unică cu referire la acest moment. Savantul V. D. Menșaghin menționa în anul 1959: „Latura obiectivă a acestei infracțiuni constă în comunicarea informațiilor false cu privire la săvîrșirea infracțiunii organelor sau persoanelor cu funcție de răspundere, împuternicite, abilitate cu dreptul de a porni procesul penal” [9]. O asemenea interpretare a denunțării false corespunde buchiei legii care acționa la acea etapă, deoarece în legea penală se menționa direct despre denunțarea falsă organelor de urmărire penală, instanțelor judecătorești sau altor organe și persoane împuternicite cu intentarea dosarului penal.

Cam tot în același mod este soluționată această problemă în art. 311 Cod penal al Republicii Moldova. Alin. 1 din art. 311 conține indicații exprese referitoare la „denunțarea (...) făcută unui organ sau unei persoane cu funcție de răspundere, care sînt în drept de a porni urmărirea penală”. În acest context, unii autori determină în sens îngust latura obiectivă a acestei infracțiuni, atribuind la ea acțiunile legate de comunicarea datelor cu bună-știință false numai organelor de urmărire penală și persoanelor cu funcție de răspundere, care au dreptul de a iniția urmărirea penală [10]. Altfel spus, în noțiunea de denunțare falsă este inclus sensul anterior evidențiat de savantul V. D. Menșaghin, specific legislației penale sovietice. Aceasta se motivează prin faptul că, în conformitate cu legea, persoanei care a prezentat informația (plîngerea, denunțul) urmează a i se explica faptul răspunderii pe care o poartă în caz dacă denunțul este intenționat fals, fapt care se consem-

nează în procesul-verbal sau, după caz, în conținutul denunțului sau al plîngerii și se confirmă prin semnătura persoanei care a făcut denunțul sau plîngerea (art. 263, alin. 7, Cod de procedură penală al Republicii Moldova).

În așa fel, dacă „petiționarul” nu a fost preîntîmpinat despre răspunderea penală de către organul de urmărire penală sau de către persoana cu funcție de răspundere, care au dreptul de a intenta procesul penal, apoi componenta de infracțiune a denunțului fals ar fi în lipsă [11]. Cu o atare percepere a chestiunii date nu putem fi întru totul de acord. Bineînțeles, faptul preîntîmpinării despre răspunderea penală pentru denunțarea falsă are o importanță preventivă enormă. Sub influența acestei preîntîmpinări denunțatorul de rea-credință se poate abține de la înaintarea denunțului cu bună-știință fals sau poate chiar să-și retragă cererea. Însă nu întotdeauna legea a prevăzut (prevăde) aspectul ca denunțatorul de rea-credință să fie preîntîmpinat despre răspunderea penală. Faptul că denunțatorul nu este preîntîmpinat în acest sens nu reduce nicidecum gradul de pericolozitate socială a faptei sale. În situația unei așa perceperii a semnului laturii obiective a acestei componente de infracțiune nu ar fi posibil de a supune răspunderii penale persoanele care s-au folosit de poștă (inclusiv electronică), fax, scrisori anonime, deoarece nu a avut loc preîntîmpinerea cu referire la răspunderea pentru denunțarea falsă.

O poziție corectă în această privință, în opinia noastră, o au savanții I. M. Cernîh, D. O. Han-Mahomedov, Ș. S. Rașkovskaia și alții [12]. Conform opiniei savantei Ș. S. Rașkovskaia, „denunțarea falsă este o comunicare a informațiilor vădit false cu privire la săvîrșirea unei infracțiuni nu numai organelor de urmărire penală, dar și altor

organe de stat, chemate de a lupta cu infracționalitatea”. De fapt, denunțatorul, realizând o denunțare falsă cu referire la săvârșirea unei infracțiuni organelor care nu sînt abilitate cu dreptul de a intenta cauza penală, presupune, înțelege că această informație va fi remisă altor organe care au acest drept. În așa situații, cel vinovat, de obicei, urmărește scopul de a porni urmărirea penală, atentînd, în așa fel, la interesele justiției. Totodată, ar fi incorect de a percepe în sens larg cercul organelor de stat cărora înaintarea denunțului neadecvat despre săvârșirea unei infracțiuni ar putea fi considerat componentă a denunțării false.

Discuții aprige au apărut cu referire la faptul dacă va fi prezentă componenta denunțării false în situația în care comunicările vor fi îndreptate în adresa altor organe de stat, ce nu sînt abilitate cu dreptul de a porni urmărirea penală, ca, de exemplu, în organele legislative sau executive, sau în adresa anumitor organizații obștești. Majoritatea savanților ruși consideră că denunțarea falsă va fi prezentă și atunci cînd comunicarea referitoare la infracțiune va fi remisă și altor structuri statale și obștești, însărcinate cu lupta împotriva criminalității [13].

Există și o altă opinie, conform căreia pentru prezența denunțării false este necesar ca informațiile să fie comunicate anume organelor abilitate cu dreptul de a porni urmărirea penală [14]. Cea mai corectă ni se pare a fi prima poziție. În primul rînd, organele puterii legislative și executive, recepționînd comunicarea despre infracțiune, sînt obligate de a o transmite în structurile ce se ocupă cu combaterea infracționalității – moment calculat și pe care se bazează denunțatorii. În al doilea rînd, urmează a fi luată în calcul și mentalitatea populației: mulți cetățeni, neavînd

încredere în organele de drept, sînt convinși că adresarea va fi mult mai eficientă atunci cînd va fi expediată la cele mai înalte instanțe (depuțați, consilieri), mijloacelor de informare în masă etc., deoarece informația va obține publicitate largă și verificarea acesteia va fi luată la control. Mai mult ca atît, mulți nu cunosc cine are dreptul de a porni procesul penal și pot considera, în mod greșit, că aceasta ar putea o face, de exemplu, Inspectoratul Fiscal. Totodată, cercul destinatariilor denunțării false nu trebuie înțeles în sens larg. Această faptă nu va exista, dacă informația, cererea va fi adresată conducătorilor de întreprinderi și instituții care nu se atribuie la organele puterii de stat și care, evident și pentru denunțatorul de rea-credință, nu au dreptul de a porni urmărirea penală și obligația de a transmite informațiile primite organelor statale (organizațiile comerciale, organizațiile de învățămînd și cultură etc.).

Doctrina românească de drept penal evidențiază momentul că învinuirea în situația infracțiunii examinate urmează a fi făcută prin „denunț sau plîngere”. Cerința este îndeplinită chiar dacă în momentul introducerii plîngerii sau denunțului organul de urmărire penală a început efectuarea de cercetări cu privire la infracțiune, dar nu cunoaște încă cine este făptuitorul (este vorba despre dosarele penale cu autori neidentificați). De asemenea, se menționează că există infracțiunea analizată chiar dacă denunțul nu a fost semnat. În susținerea acestei teze, în doctrină s-a arătat că și nesemnat denunțul determină efectuarea de acte de urmărire pentru stabilirea adevărului și, implicit, se produc acele urmări pentru prevenirea cărora a fost incriminată denunțarea calomniosă [15].

Cînd învinuirea se referă la o infracțiune urmăribilă numai la plîngerea prealabilă, un simplu denunț

nu este suficient pentru îndeplinirea acestei cerințe esențiale [16]. De asemenea, sesizarea organelor judiciare în alte moduri prevăzute de Codul de procedură penală decît denunțul sau plîngerea, nu face să fie îndeplinită cerința esențială, cu excepția sesizărilor făcute de către funcționarii publici sau privați, precum și de către persoanele cu funcții de răspundere [17].

Astfel, infracțiunea examinată, din punct de vedere al laturii obiective, constă în comunicarea, prezentarea informațiilor vădit false despre săvârșirea unei infracțiuni atît organelor de urmărire penală și persoanelor cu funcție de răspundere, cît și altor organe de stat, chemate de a realiza anumite măsuri de luptă împotriva faptelor socialmente periculoase.

Denunțarea falsă poate fi realizată numai prin intermediul acțiunilor active. Săvârșirea acestei infracțiuni prin intermediul inacțiunii este imposibilă. Denunțarea cu bună-știință falsă poate fi verbală sau îmbracă forma scrisă. Ea poate fi transmisă personal, prin intermediul unei alte persoane ori cu utilizarea mijloacelor de comunicare (poștă, telefon etc.). Forma și modalitatea realizării denunțului cu bună-știință fals pentru componenta respectivă de infracțiune nu au importanță.

În legătură cu apariția și evoluția rețelei Internet și a poștei electronice, a apărut și întrebarea referitoare la posibilitatea utilizării acestora în vederea realizării denunțului fals. Internetul este destinat răspîndirii de informații, informație care poate fi plasată pe un anumit site și numai în ordinea stabilită de către posesorul acestui site. Această informație va fi accesibilă tuturor, inclusiv organelor de drept. Dacă însă ea nu le este adresată nemijlocit lor sau cuiva anume, apoi comunicările de un așa caracter nu pot fi examinate ca fiind o varietate a denunțării

false. Comunicarea expedită însă nemijlocit pe adresa electronică a organului de stat respectiv conține toate semnele denunțării false.

Se discută faptul dacă poate fi considerată drept denunț fals o scrisoare, o cerere anonimă. În acest caz poate fi vorba despre două varietăți a unei așa cereri, scrisori: ea poate să nu fie semnată în genere; în ea se conține o anumită semnătură, însă nu a autorului adevărat, ci a unei alte persoane, care fie că nu există în realitate sau fie că există, dar care nu are nimic comun cu această cerere (atare cereri, de asemenea urmează a fi considerate anonime). Mai mulți autori consideră că cererile anonime urmează a fi considerate ca fiind denunțare falsă [18]. Această poziție este, însă, una discutabilă, deoarece legea procesual-penală, în cazul Republicii Moldova – art. 263, alin. 8 Cod de procedură penală, stabilește direct că „plîngerile și denunțurile anonime nu pot servi drept temelie pentru pornirea urmăririi penale”.

De aici poate fi trasă concluzia că cererea sau plîngerea anonimă nu poate fi apreciată ca denunțare falsă [19]. Se pare că o atare apreciere categorică este incorectă. Art. 263, alin. 8 Cod de procedură penală a Republicii Moldova conține interdicția de a porni urmărirea penală în baza plîngerilor și denunțurilor anonime, dar aceasta nu exclude posibilitatea de a efectua controlul acestor plîngeri și denunțuri, în rezultatul căruia, în cazul clarificării anumitor momente, organul de urmărire penală să se autoseseze în vederea intentării procesului penal. Verificările în baza plîngerilor și denunțurilor anonime pot duce la rezultate analogice rezultatelor cercetărilor în cazul denunțării false, adică afectează activitatea normală a organelor de drept și pot atenta la anumite interese ale persoanei. Din acest considerent, plîngerile și denunțurile anonime urmează a

fi examinate, percepute ca fiind o varietate a denunțării false.

Aprecierea juridico-penală a unor așa acțiuni are anumite particularități care țin de problema generală de calificare a acțiunilor ce constau nu în adresarea directă la organele de drept, dar în imitarea (înscenarea) printr-o anumită modalitate a săvârșirii, chipurile, de către cineva a unor fapte sancționate penal (de exemplu, răspîndirea manifestelor, proclamațiilor, placatelor, scrisorilor care conțin chemări, adresări la săvârșirea acțiunilor infracționale din numele persoanei care, de facto, nu este autorul acestora), atunci cînd autorul (răspînditorul, propăgătorul) real al materialelor respective speră și presupune asupra faptului că această informație va ajunge la organele de drept.

Una dintre varietățile creării vizibilității săvârșirii de către cineva anume a diferitor fapte ilegale sau amurale o constituie aruncarea, punerea pe furis a anumitor corpuri delictive. Soluționarea corectă a unor așa situații poate fi realizată în baza obiectului și laturii subiective. Unele dubii și neclarități pot apărea cu referire la latura obiectivă. Pentru clarificarea acestei situații, ne vom adresa la analiza realizată de către savanta L. V. Lobanova. Conform opiniei acesteia, un temelie al pornirii urmăririi penale îl constituie și descoperirea nemijlocită de către organul de urmărire penală sau de procuror a semnelor infracțiunii. Aceste semne pot fi descoperite, de asemenea, în rezultatul înscenării unei fapte care nimereste sub incidența legii penale. Aceste acțiuni sînt tot atît de periculoase pentru justiție ca și denunțarea falsă. Este imposibil a le califica drept o falsificare a probelor, deoarece componența respectivă de infracțiune presupune existența unui subiect special. Din acest considerent, L. V. Lobanova face concluzia conform

căreia „conținutul semnelor laturii obiective a componenței de infracțiune *denunțarea falsă* trebuie să fie mult mai larg decît denunțarea, în sens direct, nemijlocit și trebuie să includă în sine toate cazurile de săvîrșire a acțiunilor orientate spre aceea ca organele competente să primească informația falsă privitoare la săvîrșirea infracțiunii” [20].

Cercetătorul V. V. Veklenko, analizînd această problemă, menționa că inducerea urmăririi penale în eroare se poate reflecta nu numai în informarea falsă despre infracțiune, dar și în acțiuni fizice active, orientate spre tragerea la răspundere penală a persoanei care nu are atribuție la săvîrșirea faptei infracționale. Așa forme de comportament pot fi: 1) schimbarea parțială sau deplină a ambianței după săvîrșirea unei infracțiuni, în scopul de a orienta urmărirea pe o cale falsă; 2) înscenarea săvîrșirii de către persoana nevinovată a unei infracțiuni; 3) falsificarea anumitor circumstanțe a diferitor fapte, pentru a oferi acestora aparența și vizibilitatea infracțiunii săvîrșite.

În continuare, V. V. Veklenko menționează că aceste acțiuni nu nimeresc direct sub semnele denunțării false, din care considerent este necesar de a completa legea penală cu o normă specială privind răspunderea pentru acțiuni intenționate, orientate spre inducerea în eroare a organelor de urmărire penală cu referire la vinovăția persoanei neimplicate în săvîrșirea infracțiunii [21]. Astfel, opiniile savanților L. V. Lobanova și V. V. Veklenko, în principiu, coincid. În opinia lor, pentru calificarea acțiunilor indicate în calitate de denunțare falsă este necesară completarea Codului penal cu o normă nouă. Însă, pînă cînd legea nu este modificată, este legală interpretarea care permite de a trage la răspundere în caz de denunțare falsă vinovatul în cazurile în care a utilizat metode netradițio-

nale, specifice și particulare de răspîndire a informațiilor false, deoarece legea penală (în cazul nostru – art. 311 Cod penal al Republicii Moldova) nu conține careva îngrădiri referitor la modalitatea săvîrșirii infracțiunii. În așa situații putem vorbi despre perceperea extensivă admisibilă a laturii obiective a denunțării false, dar nu despre aplicarea prin analogie a legii, ceea ce este interzis în dreptul penal.

Totodată, nu oricare comunicare falsă cu referire la săvîrșirea unei infracțiuni conține semnele denunțării false. Practica cunoaște cazuri cînd la imitarea răpirii unei persoane participă nemijlocit „cel răpit”, care roagă rudele apropiate de a achita „răscumpărarea”, intenționînd să o împartă ulterior cu răpitorii. În cele comise în acest caz sînt prezente semnele șantajului și careva asemănări cu denunțarea falsă, însă nu este corect a califica aceste fapte suplimentar în baza normei referitoare la denunțarea falsă, deoarece lipsește atentatul la activitatea organelor de drept. Mai mult decît atît, „părțile vătămate” insistă ca informațiile referitoare la răpire să nu fie comunicate organelor competente. Savantul S. Iudușkin a expus o opinie specifică, care delimitează esențial temeierile răspunderii pentru denunțare falsă, cu luarea în considerație a procedurii perfectării acesteia. Conform poziției lui, componența denunțării false va exista numai atunci cînd declarantul a fost preîntîmpinat despre răspunderea pentru această faptă, moment consemnat în procesul-verbal [22]. Însă argumentul invocat nu a găsit susținere nici în literatură, nici în practica judiciară.

Savantul M. H. Habibullin scria: „Deși preîntîmpinarea despre răspunderea penală pentru denunțarea falsă are o importanță preventivă enormă, legea, însă, nu cere ca denunțatorul de rea-credință să

fie preîntîmpinat în toate cazurile despre răspunderea penală. Faptul nepreîntîmpinării nu poate reduce gradul de pericolozitate socială a faptei lui. Mai mult decît atît, în cazul unei asemenea percepere a componenței denunțării false nu ar putea fi vorba despre tragerea la răspundere în cazurile utilizării poștei și în alte cazuri în care nu a fost realizată preîntîmpinarea” [23]. Profesorul A. D. Proșleakov menționa că faptul preîntîmpinării în scris a denunțatorului despre răspunderea penală pentru denunțarea falsă are doar o importanță preventivă și nu este un semn obligatoriu al acestei componențe de infracțiune [24]. Fiind de acord cu această opinie, savantul Iu. I. Kuleșov menționează: „Dispoziția articolului legii penale cu referire la denunțarea falsă nu conține cerințe referitoare la faptul că răspunderii penale în baza acestei norme este supusă persoana care s-a adresat în organele corespunzătoare cu un denunț cu bună-știință fals, doar fiind preîntîmpinată despre răspunderea penală pentru consecințele unei așa adresări” [25].

În opinia noastră, deși preîntîmpinarea despre răspunderea penală în cazul denunțării false se conține în legea procesual-penală (art. 263, alin. 7 Cod de procedură penală al Republicii Moldova), totuși mult mai important ni se pare principiul dreptului penal, conform căruia necunoașterea legii penale nu eliberează de răspundere, mai ales că, în situația dată, pericolozitatea socială a denunțărilor false este evidentă pentru orice persoană.

Un anumit grad de complexitate îl prezintă întrebarea referitoare la conținutul denunțului cu bună-știință fals. Lipsa în legislația penală anterioară [26] a mențiunii directe referitoare la „învinuirea de săvîrșirea unei infracțiuni” genera o percepere contradictorie a faptului dacă este posibilă denunțarea falsă,

însoțită de învinuirea în săvîrșirea unei contravenții administrative sau a unei abateri disciplinare. În acest sens, savantul M. M. Grodzinski menționa: „Denunțarea falsă este posibilă și atunci cînd este îmbinată cu învinuirea în săvîrșirea unei contravenții administrative” [27]. La rîndul său, savantul A. A. Piontkovski examina atare acțiuni „ca fiind social periculoase, răspunderea penală în cazul lor survenind doar prin analogie” [28].

O atare soluționare a problemei date la acea vreme nu poate fi recunoscută ca fiind corectă. Ea nu corespunde esenței legii penale în care se menționa despre denunțarea falsă organelor abilitate cu dreptul de a iniția urmărirea penală. Respectiv, răspunderea pentru denunțarea falsă putea surveni doar în situația învinuirii în săvîrșirea unei infracțiuni prevăzute de legea penală.

În doctrina dreptului penal român se menționează că învinuirea mincinoasă făcută prin denunț sau plîngere trebuie să privească „săvîrșirea unei infracțiuni”. Învinuirea care are ca obiect o faptă ilicită extrapenală, ca abaterile cu caracter disciplinar, civil, contravențional, abaterile de la regulile de conviețuire socială sau o faptă imorală, nu îndeplinește această cerință esențială. Prin „săvîrșirea unei infracțiuni” se înțelege săvîrșirea oricăreia dintre faptele pe care legea le pedepsește ca infracțiune consumată sau ca tentativă, precum și participarea la comiterea acestora ca autor, instigator sau complic. Această infracțiune există dacă făptuitorul a făcut sesizări prin care învinuiește persoana vătămată de fapte care, dacă ar fi reale, ar constitui infracțiuni.

Este necesar ca latura obiectivă a infracțiunii asupra căreia poartă învinuirea să reiasă din modul în care este descrisă fapta și nu e nevoie să fie indicată infracțiunea,

prin numele ei. Învinierea minci-noasă trebuie să privească o infracțiune care în momentul denunțului sau plîngerii putea face obiectul punerii în mișcare a acțiunii penale. Când denunțul sau plîngerea privește o infracțiune pentru care a intervenit deja o cauză de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale, cerința esențială nu va fi îndeplinită. Cauzele de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale intervenite însă ulterior învinuirii mincinoase nu înlătură existența cerinței esențiale, adică învinuirea mincinoasă făcută înainte de intervenția acestor cauze constituie o învinuire mincinoasă [29].

Actualmente, această întrebare nu stîrnește careva neclarități. Legea penală (art. 311 Cod penal al Republicii Moldova), formulînd componența acestei infracțiuni, fixează că denunțarea cu bună-știință falsă este pedepsibilă penal dacă conține informații „în scopul de a-l învinui pe cineva de săvîrșirea unei infracțiuni”. Astfel, conform legii penale în vigoare, este pasibilă de pedeapsă penală doar denunțarea falsă în scopul de a-l învinui pe cineva de săvîrșirea unei infracțiuni prevăzute de Codul penal al Republicii Moldova.

Comunicarea cu bună-știință falsă referitoare la săvîrșirea unei fapte contravenționale sau a unei abateri disciplinare nu poate fi examinată ca fiind o denunțare falsă în sensul dreptului penal. Așa acțiuni, în anumite condiții, pot trage după sine răspunderea contravențională în baza art. 70 din Codul contravențional al Republicii Moldova. De asemenea, nu constituie componența denunțării false înștiințările cu referire la anumite fapte indifferente dreptului penal. De exemplu, cet. A. a denunțat, cu bună știință fals, organelor de poliție că vecinul său, B., are un mod de viață amoral. Este absolut evident că asemenea acțiuni nu pot forma componența

denunțării false, pentru că ele se referă de învinuirea în săvîrșirea anumitor acțiuni indifferente dreptului penal.

În noțiunea de „săvîrșirea infracțiunii” sînt înglobate nu numai faptele epuizate, realizate, terminate, dar și toate celelalte forme ale activității infracționale, inclusiv participarea. Noțiunea de „denunțare falsă” presupune întotdeauna comunicarea despre așa fapte, date referitoare la săvîrșirea infracțiunii care, în mod obiectiv, nu corespund realității, adică sînt false, mincinoase. Învinuirea este mincinoasă atunci cînd se referă la o faptă inexistentă, adică la o infracțiune care nu s-a săvîrșit deloc sau la o faptă reală care nu constituie infracțiune, dar care este prezentată ca și cum ar constitui infracțiune. Învinuirea este mincinoasă și atunci cînd infracțiunea care formează obiectul învinuirii s-a săvîrșit de către o altă persoană decît cea învinuită. Învinuirea este mincinoasă chiar și în cazul în care persoana învinuită a săvîrșit o altă infracțiune, care însă este substanțial diferită de învinuirea care face obiectul denunțării. Cerința esențială examinată nu este îndeplinită atunci cînd persoana învinuită, pe care denunțatorul o credea nevinovată, s-a dovedit totuși că este vinovată, sau cînd din eroare denunțatorul a greșit numele învinuitului [30].

Practica conține și situații cînd denunțarea falsă, cu toate că este legată de anumite fapte care au avut loc în realitate, este însoțită de „denaturarea” esențială a circumstanțelor de facto ale cauzei. Denaturarea vizată poate să se refere atît la faptul infracțiunii, cît și la persoanele care precum că ar fi săvîrșit fapta dată. În acest context, apare întrebarea dacă, din punctul de vedere al laturii obiective, componența dată de infracțiune presupune ca faptele comunicate să fie false numai într-o anumită parte

a lor sau este necesar ca ele să fie false detaliat, în totalitate. În viziunea noastră, componența respectivă de infracțiune va fi prezentă nu numai atunci cînd informațiile comunicate prin denunțarea falsă sînt denaturate pe deplin, în toate detaliile, dar și atunci cînd acestea nu corespund realității doar parțial. Însă, în așa situații, născocirea, scornirea trebuie să fie una care ar avea sau ar putea să aibă anumite consecințe juridice. De exemplu, minorii F. și P. au pătruns într-un magazin alimentar, de unde au sustras produse alimentare în sumă de 1769 lei. Proprietarul acestui magazin a depus plîngere asupra faptului sustragerii produselor alimentare în mărime de 4512 lei. În cazul dat, denunțarea cu bună-știință falsă se referă nu la însuși faptul infracțional săvîrșit, ci la cantitatea produselor alimentare sustrate [31]. Însă și o atare denunțare, în viziunea noastră, este una cu bună-știință falsă, din considerentul că o asemenea născocire poate avea anumite consecințe juridice și, respectiv, influențează considerabil calificarea faptei.

Așadar, cu bună-știință false urmează a fi considerate nu doar informațiile referitoare la fapte și evenimente care nu există în realitate, ci și acțiunile însoțite de falsificarea, denaturarea parțială a faptelor reale [32]. Este absolut clar că asemenea acțiuni urmează a fi calificate în baza art. 311 Cod penal al Republicii Moldova doar în cazul în care este prezentă învederarea, buna-știință a neadevărului în calitate de semn subiectiv. Prezintă un interes deosebit caracterul afirmațiilor care se conțin în denunț. Considerăm că această componență de infracțiune va fi de față doar în cazul în care în comunicare se conține nu o presupunere, ci o afirmație certă despre săvîrșirea infracțiunii. Dacă în comunicare (denunț) nu se conține o afirmare categorică des-

pre săvârșirea infracțiunii, ci sînt expuse doar careva presupuneri privind posibilitatea săvârșirii acesteia, evident că nu poate fi vorba despre răspunderea penală pentru denunțarea cu bună-știință falsă, deoarece în cazul dat lipsește cerința de bază – caracterul vădit fals al denunțării.

În literatura de specialitate au fost expuse diverse opinii în legătură cu aprecierea comunicărilor, opinii care dau o calificare juridică incorectă celor comise. V. D. Menșaghin, de exemplu, menționa că „informațiile false comunicate în cazul denunțului se pot referi și la natura juridică a faptei săvârșite. Așa se prezintă comunicarea falsă referitor la săvârșirea unui omor intenționat, în situația în care în realitate a fost comis un omor din imprudență, sau informarea falsă despre comiterea unei tâlhării, pe cînd în realitate a fost comis un furt. În aceste cazuri, însă, de față va fi componența denunțării false dacă persoana care a comunicat așa informații false conștientiza necorespunderea lor vădită realității, adică acționa intenționat” [33].

Este corectă o altă opinie, conform căreia plăzmuirea, denaturarea cu referire la calificarea juridică a faptei săvârșite nu prezintă importanță pentru componența denunțării false. După cum afirmă, în viziunea noastră corect, savanții I. S. Vlasov și I. M. Tiajkova, „plîngerea, denunțul care nu conține informații despre latura faptică a celor comise, dar indică numai asupra calificării juridice, nu poate servi drept temelie pentru intentarea cauzei penale, deoarece aprecierea juridico-penală oferită de către cel ce înaintează cererea nu are pentru organele de urmărire penală nicio importanță. Calificarea juridică a celor comise este o prerogativă exclusivă a organelor de urmărire penală. De aceea, falsul în declarația petiționarului cu referire la aprecierea juridică a

celor comise nu poate afecta activitatea organelor de justiție” [34]. Menționăm că practica judiciară nu a înregistrat cazuri de comunicare în care s-ar fi întrunit doar declarații ale petiționarului cu referire la aprecierea juridică a celor comise, fără descrierea circumstanțelor de facto ale infracțiunii presupuse. În caz contrar, ar fi în lipsă temeiurile răspunderii penale. Legea (art. 274 Cod de procedură penală al Republicii Moldova) fixează momentul „începerii urmăririi penale în cazul în care, din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor de constatare, rezultă o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită o infracțiune”.

În doctrina de drept penal, în anumite perioade, era soluționată în mod diferit chestiunea referitoare la importanța indicării în denunțarea falsă asupra unei persoane concrete ca fiind drept infractor. Pe timpul URSS, Codurile penale ale majorității republicilor unionale reieșeau din faptul că denunțarea falsă poate avea loc chiar și atunci cînd comunicarea conținea date vădit false cu referire doar la faptul infracțiunii, fără a conține indicații asupra unei persoane concrete ca potențial infractor. Ca o excepție de la această regulă generală, figura art. 195 din Codul penal al RSSM, conform căruia componența denunțării false presupunea, în mod obligatoriu, indicarea asupra unei persoane concrete care a săvârșit infracțiunea.

Și în teorie acest moment stîrnea anumite discuții. Astfel, savantul B. S. Utevski presupunea că „latura obiectivă a denunțului fals se exprimă în comunicarea organelor de urmărire penală, sau unor alte organe abilitate cu pornirea urmăririi penale, a datelor vădit false cu referire la săvârșirea de către cineva anume a unei infracțiuni” [35]. Într-o altă ordine de idei, savantul V. D. Menșaghin menționa că „denunțul fals include

și simpla comunicare despre săvârșirea unei anumite infracțiuni, fără a arăta asupra făptuitorului” [36]. Doctrina penală românească menționează că învinuirea mincinoasă este necesar să privească săvârșirea unei infracțiuni de către o anumită persoană. Nu este realizată această cerință dacă învinuirea nu se referă la nicio persoană sau se referă la o persoană imaginară. Această soluție se impune și dacă denunțul este făcut numai *in rem*, nu și *in personam*.

Persoana învinuită poate fi desemnată prin nume și prenume, dar și prin alte elemente care să facă posibilă, fără dubiu, identificarea ei (de exemplu, indicarea domiciliului, locului de muncă sau funcției pe care o ocupă). În cazul în care mai multe persoane sînt învinuite mincinos de aceeași infracțiune sau de infracțiuni diferite prin intermediul aceluiași denunț, sîntem în prezența unui concurs de infracțiuni. Aceeași soluție se impune și în cazul în care aceeași infracțiune este pusă succesiv, în chip mincinos, în seama mai multor persoane [37].

O chestiune controversată este cazul în care o persoană inocentă este învinuită cu rea-credință că a săvârșit o faptă de natură penală ce s-a și comis în realitate. În urma cercetărilor efectuate, organele de urmărire penală constată existența infracțiunii despre care nu aveau cunoștința anterior denunțului, dar că aceasta s-a comis de o altă persoană decît cea indicată de denunțător. Unii autori [38] susțin că nu este vorba de un denunț calomnios în sensul legii penale, deoarece denunțătorul n-a pus inutil în mișcare aparatul de stat respectiv, în timp ce alții [39] consideră că și într-un astfel de caz denunțarea calomnioasă subzistă.

Concluzii. În ceea ce ține de soluționarea acestei chestiuni în legislația penală actuală a Repu-

blicii Moldova, ținem să subliniem că „caracterul mincinos al denunțării trebuie să se refere, în mod obligatoriu, la situația persoanei învinuite, căreia i se pune în seamă o infracțiune inexistentă ori o faptă reală care nu constituie infracțiune, însă prin falsificarea trăsăturilor ei se prezintă ca infracțiune. Este denunțare falsă și în cazul în care denunțatorul se referă la o infracțiune reală, însă în denunț indică în calitate de autor sau participant o persoană pe care o știe nevinovată”. Denunțarea falsă trebuie să privească săvârșirea infracțiunii de către o anumită persoană. Dacă în denunț făptuitorul nu învinuiește o persoană concretă, nu există infracțiune de denunțare falsă. Se consideră îndeplinită această cerință nu numai atunci când în denunț se indică numele, prenumele și adresa persoanei învinuite pe nedrept, ci și atunci când se indică informații ce duc direct la identificarea persoanei învinuite” [40].

De latura obiectivă a denunțării false este legată și întrebarea referitoare la construcția acestei componente de infracțiune (formală sau materială) și, respectiv, chestiunea cu privire la pregătire, tentativă și renunțare benevolă. Practic, toți autorii recunosc că această componentă de infracțiune este una formală, deaceia consecințele denunțării sub forma pornirii urmăririi penale, tragerii la răspundere sau a condamnării victimei denunțului se află după limita componentei. Însă, conform criteriilor „formalității” componente și, de aici, a momentului consumării ei, sînt expuse diferite opinii. Este evident că, dacă denunțatorul a transmis informația nemijlocit colaboratorului organului de drept, apoi în acest moment componenta de infracțiune se consumă. Anumite divergențe apar cu referire la situațiile când între ex-

pedierea informației și primirea ei de către organul competent există o durată de timp; de exemplu, când înștiințarea falsă este expediată acestor organe prin intermediul altei persoane, prin poștă sau se adresează altor organe, care nu sînt abilitate cu dreptul de a porni urmărirea penală.

Majoritatea autorilor consideră că infracțiunea dată este consumată din momentul primirii de către organul sau persoana cu funcție de răspundere în drept de a porni urmărirea penală a denunțului, scris sau verbal, cu bună-știință fals, referitor la săvârșirea unei infracțiuni [41]. Pentru prezența acestei componente de infracțiune nu este necesar ca în cazul denunțului fals parvenit să se intenteze urmărirea penală sau cel vinovat să fie supus răspunderii penale sau condamnat. Aceste circumstanțe se află după limita componentei, avînd importanță doar în situația aplicării pedepsei față de cel vinovat. Această poziție se prezintă a fi cea mai corectă, deoarece în cazul denunțării false este posibilă atât pregătirea, cît și tentativa. În literatura de specialitate mai veche era expusă opinia conform căreia construcția juridică a componentei de infracțiune de denunț fals ar exclude posibilitatea tentativei. Nu putem fi de acord cu această opinie. După cum menționa, absolut corect, savantul A. A. Piontkovski, pregătirea de infracțiune și tentativa nu sînt posibile doar în cazul componentelor formale de infracțiune, săvîrșite prin inacțiune (de exemplu, neacordarea ajutorului unui bolnav de către medic). Pregătirea și tentativa sînt posibile în cazul tuturor celorlalte infracțiuni. Denunțarea falsă nu constituie o excepție în această privință [42].

Drept pregătire este considerată întocmirea denunțului fals. Această pregătire este sancționată doar atunci când ea conține semne-

le alin. 3 din art. 311 Cod penal al Republicii Moldova, adică include acte de creare artificială a probelor de acuzare. Tentativă asupra săvîrșirii denunțării false urmează a fi considerată adresarea, expedierea înștiințării care încă nu a parvenit la organele împuternicite de a porni urmărirea penală. De aceea, pînă la consumarea infracțiunii (primirea înștiințării de către organele de drept) este posibilă renunțarea benevolă, care exclude răspunderea penală pentru pregătire și tentativă.

Prezintă interes și chestiunea referitoare la renunțarea benevolă de la denunțarea falsă. După regula generală, refuzul de a duce la capăt activitatea infracțională în cazul prezenței posibilității reale de a o finaliza constituie o circumstanță care exclude răsunderea pentru pregătirea acestei infracțiuni sau tentativa de a o săvîrși. Din acest considerent, persoana care a săvîrșit acte de pregătire în vederea realizării denunțării false (de exemplu, scrierea, pregătirea denunțului fals) sau care a întreprins tentativa de a săvîrși denunțul fals (de exemplu, transmiterea denunțului scris unei terțe persoane pentru ca aceasta, la rîndul ei, să-l prezinte organului de urmărire penală), iar apoi a renunțat benevol la finalizarea activității infracționale începute (de exemplu, nimicirea denunțului fals pînă ca acesta să fi ajuns la destinatar), eliberează pe deplin persoana de răspundere penală. În legătură cu săvîrșirea infracțiunii de denunțare falsă este posibilă, de asemenea, și liberarea de răspundere penală în legătură cu cînța activă (art. 57 Cod penal al Republicii Moldova). În acest caz, este necesar ca după primirea de către organele de drept a denunțului fals, autorul acestuia să se adreseze acestor organe și să declare că denunțul a fost unul fals.

Referințe bibliografice

1. Кошелева А. Ю. *Особенности причинной связи в составах преступлений, совершаемых путем бездействия*. М., Изд. ВЕЧЕ, 2009, с. 49.
2. Bogdan Sergiu. *Scurte considerații privind unele infracțiuni în legătură cu înlăturarea justiției*. În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, nr. 2, 2007, p. 106-107.
3. Ulianoschi Gheorghe. *Infracțiunile care împiedică înlăturarea justiției*. Chișinău: Ed. Garuda-Art. 1999, p. 80-86.
4. Grigore Eugen-Cristian. *Aspecte teoretice și de drept comparat privind infracțiunile omisive prin care se împiedică înlăturarea justiției*. În: *Revista de Științe Juridice*, nr. 17, 2000, Craiova, p. 308.
5. Oprea Ioan, Pamfil Gabriela-Carmen, Radu Rodica, Zăstroiu Victoria. *Noul dicționar universal al limbii române*. București: Ediția a II-a. Ed. Litera internațional, 2006, p. 353.
6. Горелик А. С., Лобанов Л. В. *Преступления против правосудия*. СПб: Юридический Центр Пресс. 2005, с. 241.
7. *Комментарий к Уголовному кодексу Российской Федерации*. Отв. ред. В. И. Радченко. М., 2000, с. 738.
8. Dongoroz Vintilă, Kahane Siegfried, Oancea Ion, Fiodor Iosif, Iliescu Nicoleta, Bulai Constantin, Stănoiu Rodica, Roșca Victor. *Explicații teoretice ale Codului penal român*, vol. IV, București: Ed. Academiei Române, 1972, p. 170.
9. Меньшагин В. Д. *Курс советского уголовного права. Часть Особенная*. Том 2. М., 1959, с. 463.
10. Кульберг Я. М. *Преступления против правосудия*. М.: Госюриздат, 1962, с. 37; Юдушкин С. *Ответственность за ложный донос*. В: Советская Юстиция, 1974, № 2, с. 12.
11. Кульберг Я. М. *Op. cit.*, p. 37; Юдушкин С. *Op. cit.*, p. 12.
12. Черных И. М. *Преступления против социалистического правосудия. Автореферат кандидата диссертации*. М., 1962, с. 21; Хан-Магомедов Д. О. *Ответственность за заведомо ложный донос*. В: Советская Юстиция, 1964, № 4, с. 18; Рашковая Ш. С. *Уголовное право. Часть Особенная*. М.: Госюриздат, 1969, с. 332.
13. Хан-Магомедов Д. О. *Ответственность за заведомо ложный донос*. В: Советская Юстиция, № 4, 1964, с. 18; Власов И. С., Тяжкова И. М. *Ответственность за преступления против правосудия*. М., 1968, с. 113; Пионтковский А. А., Ромашкин П. С., Чхиквадзе В. М. *Курс советского уголовного права. Часть особенная*. М., 1971, с. 138; Хабибуллин М. Х. *Ответственность за заведомо ложный донос и заведомо ложное показание по советскому уголовному праву*. Казань, 1975, с. 18; Беляев Н. А. *Курс советского уголовного права. Часть особенная*. Том 4. Л., 1978, с. 360; Чучаев А. И. *Преступления против правосудия*. Ульяновск, 1997, с. 47-48.
14. Кульберг Я. М. *Преступления против правосудия*. М., 1962, с. 37; Панченко П. Н. *Научно-практический комментарий к Уголовному кодексу Российской Федерации*. Нижний Новгород, 1996, с. 317.
15. А. Filipaș. *Infracțiuni contra înlăturării justiției*. București: Ed. Academiei, 1985, p. 22.
16. Loghin O. *Infracțiunea de deplințare calomnioasă*. În: RRD, nr. 8, 1972, p. 36; Loghin O., Toader T. *Drept penal român. Partea specială*. Ed. a IV-a, revizuită și adăugită. București: Casa de Editură și Presă „Șansa” SRL, 2001, p. 421.
17. Vintilă Dongoroz, Siegfried Kahane, Ion Oancea, Iosif Fiodor, Nicoleta Iliescu, Constantin Bulai, Rodica Stănoiu, Victor Roșca. *Op. cit.*, p. 171.
18. *Уголовное право Российской Федерации. Особенная часть*. Под ред. Г. Н. Борзенкова и В. С. Комиссарова. М., 1997, с. 610; *Уголовное право Российской Федерации. Особенная часть*. Под ред. Б. Т. Разгильдиева и А. Н. Красикова. Саратов, 1999, с. 580.
19. Новиков В. *Некоторые вопросы уголовной ответственности за заведомо ложный донос о совершении преступления (ст. 306 УК)*. В: *Уголовное право*, 2003, № 1, с. 46.
20. Лобанова Л. В. *Уголовная ответственность за ложную информацию и понуждение к нарушению обязанности содействовать правосудию*. Волгоград, 1997, с. 8-9.
21. Векленко В. В. *Заведомо ложный донос: вопросы уголовной ответственности*. În: *Преступления против правосудия: уголовно-правовые и уголовно-процессуальные аспекты*. Омск, 1996, с. 45-47.
22. Юдушкин С. *Ответственность за ложный донос*. В: Советская Юстиция, 1974, № 2, с. 12.
23. Хабибуллин М. Х. *Ответственность за заведомо ложный донос и заведомо ложное показание*. Издательство Казанского Университета, 1975, с. 17.
24. Прошляков А. Д. *Взаимосвязь материального и процессуального уголовного права*. Екатеринбург, 1997, с. 57.
25. Кулешов Ю. И. *Преступления против правосудия: понятие, система, юридический анализ и проблемы квалификации*. Учебное пособие. Хабаровск, 2001, с. 84.
26. În cazul dat avem în vedere legislația penală a fostelor republici unionale ale URSS.
27. Гродзинский М. М. *Преступления против личности*. М.: Изд. Право и Жизнь, 1924, с. 63.
28. Пионтковский А. А. *Советское уголовное право. Часть Особенная*. М.: Изд. Госюриздат, 1928, 334.
29. Diaconescu Gheorghe, Duvac Constantin. *Tratat de drept penal. Partea specială*. București: Ed. C.H. BECK, 2009, p. 495.
30. Vintilă Dongoroz, Siegfried Kahane, Ion Oancea, Iosif Fiodor, Nicoleta Iliescu, Constantin Bulai, Rodica Stănoiu, Victor Roșca. *Op. cit.*, p. 171.
31. Cauza penală nr. 2012041181, Procuratura mun. Bălți.
32. Хабибуллин М. Х. *Ответственность за заведомо ложный донос и заведомо ложное показание по советскому уголовному праву*. Изд. Казанского Университета, 1975, с. 23.
33. Меньшагин В. Д. *Курс советского уголовного права. Часть Особенная*. Том 2. М.: Госюриздат, 1959, с. 464.
34. Власов И. С., Тяжкова И. М. *Ответственность за преступления против правосудия*. М.: Госюриздат, 1968, с. 114.
35. Утевский В. С. *Советское уголовное право. Часть Особенная*. М.: Госюриздат, 1951, с. 377.

36. Меньшагин В. Д. *Преступления против порядка управления*. М.: Госюриздат, 1945, с. 34.

37. Dobrinoiu Vasile, Conea Nicolae, Romițan Raul Ciprian, Tănăsescu Camil, Neagu Norel, Dobrinoiu Maxim. *Drept penal. Partea specială*. Vol. II. București: Ed. Lumina Lex, 2004, p. 162.

38. Hogaș N. *Infrațiunea de denunțare calomnioasă*. În: *Justiția Nouă*, nr. 6, 1961, p. 144.

39. Dăringă Gh., Navrot G. *Unele probleme privind infrațiunea de denunțare calomnioasă*. În: *Justiția Nouă*, nr. 11, 1963, p. 43.

40. Barbăneagră Alexei, Alecu Gheorghe, Berliba Viorel, Budeci Vitalie, Carpov Trofim, Cușnir Valeriu, Cojocaru Radion, Mariț Alexandru, Popovici Tudor, Ulianoschi Gheorghe, Ulianoschi Xenofon, Ursu Nicolae, Volcinschi Victor. *Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu*. Chișinău, 2009, p. 683.

41. Кулешов Ю. И. *Преступления против правосудия: понятие, система, юридический анализ и проблемы квалификации*. Учебное пособие. Хабаровск, 2001, с. 82; Лобанова Л. В. *Уголовная ответственность за ложную информацию и понуждение к нарушению обязанности содействовать правосудию*. Волгоград, 1997, с. 11; Галахова А. В. *Преступления против правосудия*. М., 2003, с. 150.

42. Пионтковский А. А. *Курс советского уголовного права*. Том 2. М.: Изд. Наука, 1970, с. 431.

DESPRE UNELE PROBLEME CE POT APĂREA ÎN LEGĂTURĂ CU PROCEDURA DE CONCEDIERE ÎN CAZUL REDUCERII NUMĂRULUI SAU A STATELOR DE PERSONAL

Victor SANDU,
magistru în drept

SUMMARY

In this article author consider legal regulation of dismissal in connection with reduction of number or the staff of the enterprise.

The special attention is paid to collisions, contradictions of the current legislation regulating legal aspects of dismissal in connection with reduction of number or staff of the enterprise.

Keywords: reduction, dismissal, number, staff, worker, employer, vacant place, reorganization, merge, accession, division

REZUMAT

În articol autorul analizează reglementarea legală de concediere, ca urmare a reducerii numărului sau a statelor de personal.

O atenție deosebită este acordată conflictelor, contradicțiilor cu legislația în vigoare ce reglementează aspectele juridice ale concedierii din cauza reducerii numărului sau a statelor de personal.

Cuvinte-cheie: reducere, concediere, dimensiuni, personal, angajat, angajator, loc vacant, reorganizare, consolidare, fuziunea, divizarea

Introducere. Concedierea în legătură cu reducerea numărului sau a statelor de personal într-o companie trebuie să se realizeze cu respectarea condițiilor alin. (2) din art. 86, art. 87, 88, 183, 184, 186, alin (4) art.388 din Codul muncii al Republicii Moldova (în continuare – (CM RM) [1].

Concedierea, în acest context, va fi recunoscută ca legală dacă angajatorul a respectat următoarele condiții:

1. Reducerea numărului sau a statelor de personal a avut loc de fapt;

2. Salariatul a fost preîntâmpinat prin ordin (dispoziție, decizie, hotărâre), sub semnătură, despre concedierea iminentă peste 2 luni.

3. Concedierea a fost realizată după 2 luni de la notificare.

4. Angajatorul nu a avut posibilitatea să transfere angajatul, cu

consimțământul lui, într-un alt post (un alt loc de muncă), din cauza lipsei unei funcții sau a unui loc de muncă sau din cauza refuzului angajatului de a se transfera la un alt loc de muncă în aceeași unitate.

5. Există acordul organului sindical (organizatorului sindical) în privința concedierii.

6. Angajatorul a anunțat în formă scrisă Agenția de Ocupare a Forței de Muncă despre concedierea unui angajat.

7. Concedierea a fost realizată în conformitate cu cerințele prevăzute de art. 86 alin. (2) CM RM, care dispune faptul că nu se admite concedierea salariatului în perioada aflării lui în concediu medical, în concediu anual de odihnă, în concediu de studii, în concediu de maternitate, în concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vârsta de 3 ani, în conce-